

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Vaikutusten arvioinnin yhteinen kehittäminen

Yhteistyöryhmä 19.3.2021
Suvi Jousmäki

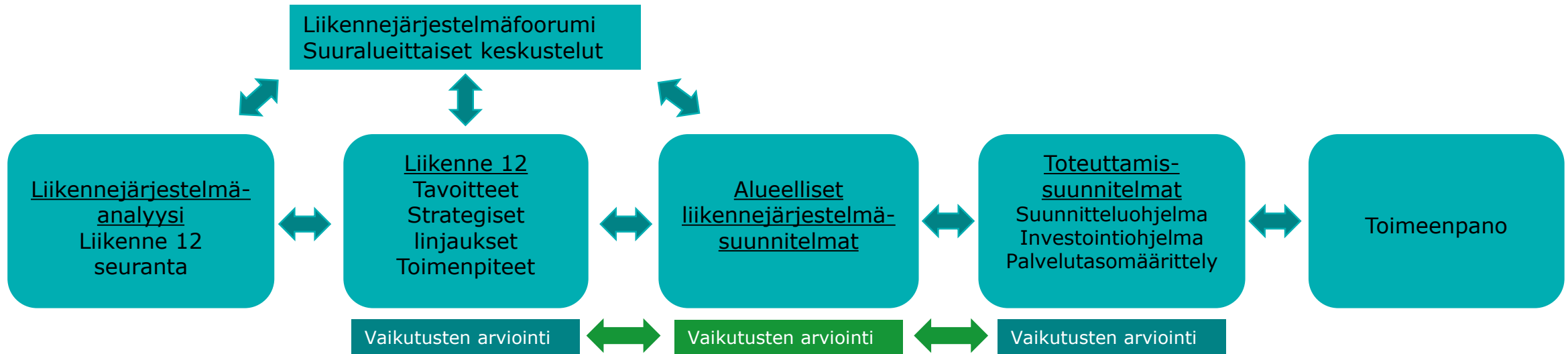
Lähtökohdat kehittämiselle

Liikenne 12 –toimenpideohjelma

- ▶ ”Valtio (liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto ja Väylävirasto) jatkaa liikennejärjestelmän vaikutusten arvioinnin kehittämistä edistään tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa. –”
- ▶ ”Valtio ja muut toimijat tekevät yhteistyötä vaikutusten arvioinnin menetelmien kehittämisessä. **Vaikutusten arvioinnin menetelmiä yhdenmukaistetaan vertailukelpoisten tulosten saamiseksi** niin, että maakuntien liitot ja kunnat ottavat mahdollisuuksien mukaan käyttöön valtakunnallisen tason kanssa yhteneväisiä vaikutustenarvioinnin menetelmiä mm. päätöksenteon läpinäkyvyyden lisäämiseksi.”

Vaikutusten arvioinnin yhteisen kehittämisen hyödyt ja kytkeytyminen suunnitteluun

- Yhtenäiset kriteerit alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien arvioinnille, menetelmä alueiden yhdenmukaiseen tarkasteluun
- Alueiden tietoon ja arviointiin pohjautuvien tarpeiden välittyminen liikennejärjestelmäanalyysiin sekä Liikenne12 suunnitelmaan
- Arviointimenettelyjen yhteinen kehittäminen liikennejärjestelmäsuunnittelun eri tasoilla

Vaikutusten arvioinnin lainsäädäntötausta

- ▶ **Valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan** on sisällytettävä viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ([200/2005](#)) mukainen ympäristövaikutusten arviointi (*Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä* (503/2005 15b §)).
- ▶ **Alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien** osalta Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä velvoittaa vaikutusten arviointiin, mutta sen laajuutta tai sisältöä ei ole määritelty.
 - ▶ ”Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuvaa ja vuorovaikutteista vaikutusten arviointiin ja muiden toimijoiden yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua. - - ”*Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä* (503/2005 15a §):
- ▶ SOVA-lakiin on kirjattu yleinen velvollisuus selvittää ympäristövaikutukset, mutta alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ei ole SOVA-asetuksen (347/2005 1 §) mukainen ympäristöarviointia edellyttävä suunnitelma tai ohjelma muutoin kuin Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta.
- ▶ Maakunnat vastaavat lj-suunnittelun käynnistämisestä, yhteistyön johtamisesta ja yhteensovittamisesta muuhun suunnitteluun aluekehityslain perusteella, jossa vaikutusten arviointia ei ole mainittu.
 - ▶ “[Maakunnan liitto] vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa muualla kuin Helsingin seudulla”. (Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista 7/2014, 17 §)

Työn tavoitteet

- ▶ Tunnistaa **alueiden tarpeita** vaikutusten arvioinnin menetelmien kehittämiseksi ja tietoon pohjautuvan päätöksenteon vahvistamiseksi.
- ▶ Vahvistaa **yhteistyötä ja vuorovaikutusta** eri toimijoiden ja suunnittelutasojen välillä.
- ▶ Kehittää vaikutusten arvioinnin menetelmiä ja edistää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa **tuottamalla opas** liikennejärjestelmätasoisien vaikutusten arvioinnin tueksi. Työtä tukemaan järjestetään työpajasarja.

Vaikutusarviointien nykytila ja prosessi

- ▶ Tarkastellaan alueellisten Ij-suunnitelmien vaikutusarviointien nykytilaa ja sen pohjalta analysoidaan tehtyjä arviointeja.
- ▶ Arviointiprosessin osalta työssä tarkastellaan prosessiin liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita sekä muodostetaan näkemys alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien vaikutusten arviointiprosessin sisällöstä.
 - ▶ Arviointiprosessin osatekijöitä ovat mm. vertailuvaihtoehdon muodostaminen (VE0/nykytila), arvioinnin aikajänne, suunnittelun ja arvioinnin suhde sekä vuorovaikutus.
- ▶ Lisäksi kartoitetaan alueiden tarpeita vaikutusten arvioinnin kehittämiseksi sekä arviointiprosessiin liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita.

Vaikutusalueet ja vaikutusmekanismit

- ▶ Vaikutusalueet määrittelevät sen, millaisten näkökulmien kautta arviointia käytännössä tehdään.
- ▶ Työssä arvioidaan valtakunnallisen arviointikehikon käyttömahdollisuuksia alueiden tarpeisiin nähden. Lisäksi tarkastellaan, millaisia syötteitä alueilta tulee valtakunnallisen arviointikehikon kehittämiseksi.
- ▶ Alueiden kanssa keskustellaan, miten laajasti vaikutuksia voidaan arvioida sekä muodostetaan yhteinen käsitys jatkossa arvioitavista vaikutusalueista.
- ▶ Vaikutusmekanismeilla tunnistetaan toimenpiteistä johtuvia vaikutuksia ja niiden suuntaa. Työssä keskustellaan vaikutusmekanismien esiin tuomisesta ja siten arvioinnin läpinäkyvyydestä.

Aineistot ja menetelmät

- ▶ Suunnitelman taso, käytettävissä olevat aineistot ja menetelmät määrittelevät sen, mitä ja miten vaikutuksia voidaan arvioida.
- ▶ Jatkossa liikennejärjestelmäanalyysi toimii yhtenä tietopohjana. Myös hankearviointia tulisi hyödyntää ohjelmatasoisessa vaikutusten arvioinnissa.
- ▶ Alueiden kanssa tarkastellaan alueilla arvioinnin lähtökohtana nyt käytettävissä olevaa tietopohjaa ja aineistoja. Mitä tietoa tarvittaisiin, onko tätä tietoa saatavilla?
- ▶ Lisäksi keskustellaan, mitä menetelmiä arvioinneissa on käytetty ja mitä alueiden on resurssien kannalta mahdollista käyttää. Työssä kuvataan, millaisia tietolähteitä alueilla on käytössä ja mitä liikennejärjestelmäanalyysi tuottaa jatkossa.

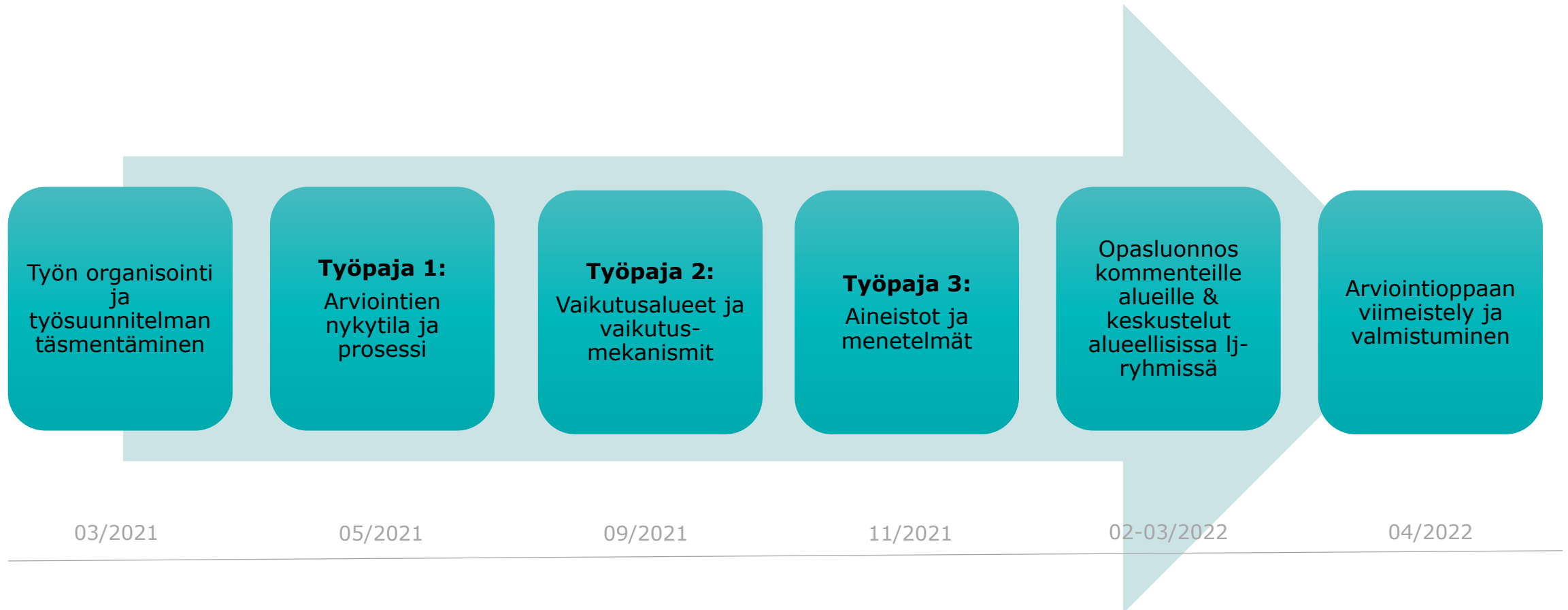

Sidosryhmäyhteistyö

- ▶ Keskeisimmät tunnistetut sidosryhmät: alueelliset liikennejärjestelmätyöryhmät (maakuntien liitot, elyt, keskuskaupungit, seutuorganisaatiot), konsultit, Väylä, LVM ja muut ministeriöt.
- ▶ Työpajoihin kutsutaan alueellisista liikennejärjestelmäryhmistä aiheesta kiinnostuneet, lisäksi Väylä & LVM, kiinnostuksen mukaan myös muut ministeriöt.
- ▶ Työtä varten perustetaan ”työrukkanen”, johon toivotaan työpanosta maakuntien liitoista, ELYistä ja kaupunkiseuduilta.

Valmistelun aikataulu

Kiitos

suvi.jousmaki@traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto